

Roman Vavřík

Ukázka z diplomové práce pro Diplomový seminář II.

Historie rockové hudby na Valašsku

Při popisu historie rockové hudby na Valašsku se budeme řídit chronologickým řazením. Proto také jednotlivé kapitoly nazýváme dle desetiletí. Budeme se věnovat všem fenoménům rockové hudby v tomto regionu – tedy nejdůležitějším kapelám, hudebním osobnostem a hudebním akcím. Do našeho popisu jsme zařadili i první desetiletí 21. století, byť nelze toto období zhodnotit zcela objektivně, neboť všichni interpreti stojí uprostřed své hudební dráhy a jejich pozdější dopad a vliv na rockovou scénu obecně není možné nyní přesně odhadnout. Žádná publikace či soupis současného stavu rocku na Valašsku však neexistuje, proto považujeme tuto kapitolu rovněž za důležitou.

Dalším selektivním hlediskem této kapitoly byla orientace autora na hudbu regionu Valašskomeziříčska a Rožnovska. Větší záběr regionu by přesáhl vyměřený rámec této práce.

Léta šedesátá¹

Šedesátá léta představují dobu, kdy postupně doznívaly budovatelské písně a společnost se již částečně vzpamatovala z chudých poválečných let i doby perzekuce a tvrdého pronásledování. Milovníkům hudby nestačila domácí nabídka a vzory se hledaly v zahraničí.

Valašské Meziříčí, známé do té doby spíše svým folklorním zázemím a případně sborovou praxí², rozšiřuje svůj hudební profil o nově vznikající kapely, hrající hlavně rock'n'roll, jazz či swing. Tyto skupiny složené převážně z nadaných adolescentů a mladých hudebních nadšenců, neměly samozřejmě z počátku ideální podmínky pro své zkoušky, instrumentální a aparátové vybavení či první vystoupení, ale jejich nadšení pro novou osvěžující hudbu překrylo všechny potíže.

Aby kapely mohly fungovat, potřebovaly pevnější zázemí. Tím se pro Valašské Meziříčí stalo již koncem padesátých let Divadlo hudby, které působilo při Závodním klubu

¹ Hruška, E.: Od odzemku a valašky k rocku a elektrické kytáře. Historie bigbítu a rocku na Valašskomeziříčsku, Egg 1999 a Kulturní zpravodaj města Valašského Meziříčí 1963 – 1969.

² Už od druhé poloviny 19. století působil ve Valašském Meziříčí Mužský pěvecký sbor Beseda, od roku 1945 působí Valašský soubor písní a tanců Bača.

n. p. Tesla³. V roce 1961 založili lidé kolem závodního rozhlasu Tesly v čele s Janem Trůnečkem divadlo malých jevištních forem Minimax (tedy minimální počet, maximální nasazení), na jehož činnost navázal později klub MLOK (MLadí Okolo Kultury) s klubovou kapelou **Salamandr**. Skupina byla založená v listopadu roku 1966 a ke svému jménu se dostala postupně, nejprve se jmenovala „Melody onany Boys“ a později „Les Miserables“. V roce 1967, kdy došlo k personálním změnám v kapele, přešli hudebníci na název „Ten“ Salamandr. Zakladateli formace byli Jiří Zajíc, doprovodná kytara, zpěv, texty, Vlastimil Vlček, bass, sólová kytara, Vladimír Badalík, bass, Jan Korger, bicí, Zdeněk Vaculík, sólová kytara. Se skupinou občas vystupovali i hosté, a tak byl zvuk tělesa obohacen např. o saxofon, flétnu, piano či trombón.

Členové Salamandru hráli jak vlastní skladby, k nimž texty psal hlavně Jiří Zajíc, tak i skladby převzaté (např. od Beatles či Bee Gees). Jejich repertoár uspokojoval posluchače hudebních pořadů MLOKu i tanečních zábav v okolí. Ve svých písních řešili tradiční problémy mládeže – lásku, zklamání, naděje atd.: *Na co myslíš, když Ti říkám, že jsi fajn? / Na co myslíš, když držím Tvé ruce? / Kam se díváš, když je všude kolem tma / Pověz, prosím, co já pro Tebe znamenám. / Pouhý přítel, nebo snad něco víc? / Hezká tvář zůstává kamenná* (Docela obyčejný příběh)⁴. Formace ukončila svoji činnost v roce 1968, a to hlavně z důvodu neshod mezi hudebníky a také zániku klubu MLOK.

Vedle Salamandru působily v Meziříčí ještě další populární mladé bigbítové kapely. Mezi ně beze sporu patřila formace **J. Boys**. Jejich název s písmenem „J“ na začátku nebyl náhodný – všechna jména hráčů totiž tak začínala: Jiří Čtvrtek, sólová kytara, Josef Feik, doprovod a zpěv, Josef Kubáň, bass a zpěv, Jiří Muric, bicí a zpěv, Jaroslav Palát, tamburína. Vlastní písně většinou tvořili Jiří Čtvrtek a Josef Feik, ale kapela přebírala i repertoár ostatních kapel, českých i zahraničních.

Dalšími meziříčskými kapelami byly – **The Beavers**, působící v letech 1966 – 1968, a The Babys, později přejmenované na **The Caimen**, s bubeníkem Milanem Kuchyňkou, pozdějším vedoucím M-klubu⁵.

Svůj dlouhý muzikantský život zahájil také v šedesátých letech soubor **Combo**. Jeho zakladatel, Lad'a Papež, všestranný hráč, aranžér a kapelník, přizval ke svému hudebnímu projektu ještě dalších pět hráčů. Kapela hrála z počátku hlavně skladby taneční, swingové a

³ Klub fungoval na valašskomeziříčském náměstí v dnešní budově Komerční banky

⁴ převzato z Hruška, E.: Od odzemku a valašky k rocku a elektrické kytáře. Historie bigbítu a rocku na Valašskomeziříčsku, Egg 1999, s. 19.

⁵ O M-klubu pojednává samostatná kapitola.

rock'n'rollové. Zpočátku hráli skladby převzaté, později je doplnili i o svoje vlastní skladby. V druhé polovině šedesátých let přichází do kapely nadaný Zdeněk Gutt, který velmi pozdvihl úroveň formace. Kapela hrála hlavně na tanečních zábavách, v kavárnách nebo na čajích.

Skupina několikrát změnila svoje obsazení a došlo i ke kratší pauze. V letech osmdesátých odešel vedoucí kapely, Lad'a Papež, a na jeho místo nastoupil Petr Vykopal. V roce 1987 změnila kapela název na Cosmos a pod vedením Zdeňka Gutta hrála až do let devadesátých.

Otec této formace, Lad'a Papež, se sice ještě pokusil vzkřísit skupinu Combo s novými hudebníky, ale tato snaha se nesetkala s úspěchem a nově vznikající odnož kapely zanikla.

Meziříčskou hudební scénu konce šedesátých let oživila nová kapela s názvem Famous (později Lords), kterou založil bubeník Dalibor Hromada spolu s kytaristou a skladatelem Tomášem Kašparem a baskytaristou Jaroslavem Palátem. Kapela hrála hlavně skladby Beatles, ale i vlastní věci Kašpara. Toho později nahradil kytarista František Nejedlý. Po odchodu Paláta na vojnu přichází do skupiny Zdeněk Jančík a ještě později zpěvák Josef Dorotík. Po rozpadu formace přešla část hráčů (Hromada, Jandík, Nejedlý Kašpar) ke skupině Extremum osculum.

Kapely, hrající rock, vznikaly samozřejmě i v Rožnově pod Radhoštěm. Mezi nejpopulárnější patřila **The Beat Boys** a formace **Four**.

Valašskomeziříčská „M“ (Minimax, MLOK, Mistral)

Jak již bylo výše uvedeno, pod Závodním klubem Tesly vzniklo v roce 1961 Divadlo **Minimax**. Jeho členy byli amatérští herci a hudebníci pod vedením Jana Trůnečka. Do svých performancí zařazovali poezii, prózu, hudbu a komunikaci s divákem podobně jako divadelní soubory po celé zemi (SEMAFOR, Rokoko, Ypsilonka atd.). Takto o vzniku divadla referoval Zpravodaj Valašského Meziříčí v srpnovém čísle roku 1965: *„DIVADĚLKO MINIMAX. Dne 15. února 1961 se v kavárně Tesla na náměstí sešlo několik nadšenců, aby položili základy amatérské scény mladých. Tři neděle poté se ohlašuje divadélko MINIMAX svou první premiérou „Pozor – člověk!. Krátce nato je uvedena další hra „Triptich“. Letos jsou divadélku MINIMAX 4 roky. Čtyři roky s 9 premiérami, množstvím repríz, zájezdů a soutěžních představení. K úspěchům mladého souboru je třeba počítat vítězství v krajské soutěži agitačních skupin v Ostravě, 2. místo v kabaretním festivalu Severomoravského kraje a účast v ústředním kole STM a v Parku Julia Fučíka v Praze. Ohlédneme-li se zpět po myšlenkovém vývoji divadélka, uvidíme tvrdou cestu s mnoha úskalími. Prvky divadla poezie se střídají s pokusy o ryzí kabaretní komedii a nechybějí ani nové jevištní směry. Toto*

usilovné hledání vyjadřovací formy je nepochybným důkazem věrnosti, již členové souboru zachovávají svému kredu obsaženému v názvu divadélka: MINImálními prostředky MAXimální umělecké účinky.“⁶

Divadlo se stalo tak populárním, že díky němu a později zrodivšímu divadlu Schod vznikla ve Valašském Meziříčí i tradice přehlídek divadel malých forem. Každé jaro se zde koná dvoudenní přehlídka – Setkání divadel – Malé jevištní formy, v roce 2010 to byl již 32. ročník⁷.

Na činnost Minimaxu navázal projekt **MLOK**, v rámci něhož se umělci snažili zapojit diváky co nejvíce do svých představení. Došlo k promítání zajímavých nových filmů, probíhaly taneční večery, diskuzní pořady a improvizovaná představení. Vznik tohoto projektu významně ovlivnil kulturní život města. Tisk se o události zmínil takto:

„MLOK. Proč to zvíře, ptali se mnozí, když se na jaře objevily první plakáty oznamující veřejnosti nový počín divadélka MINIMAX – pravidelné sobotní programové večery MLOK.

Proč to zvíře – MLOK?

Zželelo se nám MLOKA – je to jednoduché. Stal se obětí pověr a předsudků. Ten veskrze pozitivní tvor pro pár nápadných skvrn upadl v nemilost lidí. Začali mu přisuzovat původ všeho špatného, začali mu nadávat a tak dál, jak to lidé umí. Ejhle, řekli jsme si, jaká to podoba s naší mládeží. Ten veskrze pozitivní proud mládí pro pár nápadných skvrn upadl v nemilost lidí (některých). Začali mu přisuzovat původ všeho špatného, začali mu nadávat a tak dál, jak to lidé umí. (...) Pamětliví tohoto ponaučení spojili jsme dva pronásledované – MLOKA a MLÁDEŽ – a to tak, že jsme soustředili MLádež Okolo Kultury.

Výsledkem je to, co každých 14 dnů vždy v sobotu ohlašují plakáty MLOK. Výsledkem je to, o čem se může každý občan osobně přesvědčit, což svědčí o vysoké demokratičnosti Mloka.“⁸

V rámci tohoto vše kulturního projektu MLOK vznikl ještě tzv. **Music MLOK**, který se zaměřil pouze na hudební pořady pro veřejnost. Během jejich představení hrály místní kapely i hosté, domovským souborem však po celou dobu byl Salamandr. MLOK i Salamandr ukončili svoji činnost v červnu roku 1968. Ke klubu Music MLOK patřil ještě tzv. **Music Fan Club**, který fungoval bohužel pouze od začátku rocku 1968 do začátku rocku 1969. Ervín Hruška ve svých vzpomínkách k němu dodává toto: *„Akce se konaly především v Malém sále Klubu pracujících na náměstí. Členové mohli využívat těchto výhod: výměna gramofonových*

⁶ Z kulturního a společenského života města Valašského Meziříčí. Kulturní Zpravodaj Valašského Meziříčí, červenec 1965, č. 7, s. 1 – 2.

⁷ Dostupné z <<http://mklub.kzvalmez.cz/historie>> [cit. 20. 3.2009]

⁸ MLOK. Kulturní zpravodaj Valašského Meziříčí, prosinec 1966, č. 12, s. 2.

desek, pásků a jiných hudebních materiálů, získávání novinek, nahrávání, odbornou poradu stran hudebních aparatur, přednášky, besedy a popřípadě i vstupenky a zájezdy na koncerty. V rámci tzv. „dostavenička s pop music“ probíhala posezení při beatové, jazzové, populární a vážné hudby. Byly zvány skupiny, hudebníci a ve spolupráci s Teslou také zvukoví technici.“⁹

V září téhož roku však na jejich činnost navázal klub mladých s názvem **Mistrál**. Ten opět zajišťuje kulturní život ve městě. V jeho kompetenci je organizace koncertů, diskoték, hudebních pořadů či plesů. Klub Mistrál fungoval tři roky až do otevření M-klubu.

Zdeněk Gutt

Mezi nejvýraznější osobnosti valašskomeziříčské rockové scény patřil nejen v šedesátých letech multiinstrumentalista a vynikající hudebník Zdeněk Gutt.

Svoji první kapelu, v níž hrál na klarinet, založil se svým bratrancem Zdeňkem Holcem, harmonika, Mirkem Barglem, kytara a trumpetistou Františkem Kačírkem. Jejich repertoár byl složen z populárních písní jiných kapel.

V následujících letech prošel několika dalšími formacemi, kde postupně hrál na různé druhy hudebních nástrojů, ale nejvlastnější mu byla hra na saxofon, ke kterému se dostal během svých učenických let ve vsetínské Zbrojovce. Od roku 1967 hrál celých 6 let v tanečním orchestru Rytmus 37, odkud ale odešel za rockovějším soundem skupiny Mistrál (1972). Ještě tentýž rok však přechází do formace Faunus, kde opět obsazuje místo saxofonisty. Zde Gutt setrval tři roky, ale v roce 1975 přešel ke skupině Combo, v níž ale zastával místo hráče na klávesy. Kapela Combo se postupně stala jeho rodinným podnikem, neboť v ní začala nejprve zpívat Guttova manželka Olina a v osmdesátých letech přibýly ještě děti – dcera na basu a syn na bicí. Takto formace fungovala až do let devadesátých. Zdeněk Gutt se na čas hudebně odmlčel, ale později začal vystupovat s romskou kapelou Kandráči¹⁰.

Léta sedmdesátá¹¹

Lét sedmdesátá byla dalším významným mezníkem ve vývoji rockové hudby, a to nejen na Valašsku, ale i v celém Československu a dokonce i anglosaském světě. Pohnutky pro tyto proměny ale byly různé. Zatímco svět za hranicemi našeho státu řešil ekonomické

⁹ Hruška, E.: Od odzemku a valašky k rocku a elektrické kytáře. Historie bigbítu a rocku na Valašskomeziříčsku, Egg 1999, s. 28.

¹⁰ Kapela vznikla v roce 2000 a dnes hraje pod jménem Dživ Lačes (Žij dobře)

¹¹ Hruška, E.: Od odzemku a valašky k rocku a elektrické kytáře. Historie bigbítu a rocku na Valašskomeziříčsku, Egg 1999 a Kulturní zpravodaj města Valašského Meziříčí 1970 – 1980.

kolísání Anglie a Ameriky, uzavřený mikrosvět Československa se vyrovnával s příchodem rudých vojsk. I valašskomeziříčská scéna začala být sledována drobnohledem kulturních pracovníků a mnohé kapely v první polovině let sedmdesátých ukončily svoji činnost. Rodily se ale kapely nové – jednak oficiálně povolené režimem, které prošly přísnými hudebními přehrávkami, jednak také kapely neschválené, jež hrály více méně tajně. Postupně se také proměňoval repertoár kapel. Okouzlení Beatles, Bee Gees či Abby již opadlo, muzika začala být tvrdší, kdo nechtěl pokračovat v úředně povoleném popu, inspiroval se spíše hardrockem a později také punkem a novou vlnou.

Kapelou, která by nevznikla nebýt rozpadnuvších Salamandrů a J. Boys, byla formace s názvem **Faunus**. Její název lze hledat ve jméně řeckého boha Fauna, boha přírody, obilí a dobytka. První složení formace (již koncem šedesátých let) bylo: Josef Feik, bicí, Jiří Čtvrtek, kytara, Vladimír Badalík, bass. Kapela hrála především přejatý repertoár. Zázemím Faunusu prošli např. Zdeněk Vaculík, kytara, Vlastimil Vlček, bass, zpěvačky Dana Fojtíková a Irena Stavinohová či Zdeněk Gutt, sax. Důležitým mezníkem v životě kapely byl příchod skladatele a klávesisty Františka Horkého v roce 1975. Ten se stal v podstatě vedoucím Faunusu, psal pro něj písně i aranže. Kapela získávala čím dál tím větší proslulost, měla možnost koncertovat v rámci republiky a jejich písně přebírali i další interpreti. Známa je např. píseň Najednou, k níž hudbu složil František Horký a text Pavel Vrba. Skladbu s úspěchem interpretovali Marie Rottrová s Karlem Gottem¹². Skupina sice na začátku devadesátých let ukončila svoji činnost, ale později se k hraní muzikanti opět vrátili a dnes opět vystupují hlavně na letních festivalech a koncertech.

Vynikající valašskomeziříčská hardrocková kapela, která byla v očích tehdejšího režimu tak nepohodlná, že nakonec došlo k jejímu zrušení, se jmenovala **Extremum osculum** (lat. Poslední polibek). Za jejím vznikem stojí bývalý hráč The Famous, Dalibor Hromada. Ten, spolu se Zdeňkem Jandíkem, bass a Františkem Nejedlým, zpěv a kytara, začal zkoušet přejaté věci světových hardrockových skupin (např. Uriah Heep). Obsazení skupiny se několikrát během následujících let změnilo, přišli např. Luboš Dibdiak, kytara, Jaroslav Bartoň, kytara či Jiří Šrajec, klávesy. Skupina provozovala svoji hudbu hlavně na tanečních zábavách a mimo repertoár cizích kapel se pokouší tvořit i vlastní věci, v tomto směru se osvědčili hlavně Josef Dorotík a Luboš Dibdiak. V roce 1976 je však Extremum osculum odborem kultury Okresního národního výboru zrušeno. Hudebníci se sice snažili působit ještě nějakou dobu pod jinými názvy. Jednou z nich byla formace Privilegium, v níž působil

¹² Dostupné z <<http://www.youtube.com/watch?v=KH3ZjSeUzGI>>[cit. 25. 3.2009]

Hromada, Dorotík, Jandík a nově příchozí Lád'a Pečiva na kytaru. Kapela však hrála pouze několik měsíců, a poté také skončila. Hudebníci se nakonec rozešli do jiných kapel. Svoji druhou existenci zahájila formace až po sametové revoluci. Rozhodli se ale, že již nebudou vystupovat pod původním názvem, ale převezmou název CANON (později **Kanon**). Jejich sestava nyní vypadala takto: Pavel Zavadil, kytara, Zbyněk Faltýnek, kytara, František Baláš, bass, Vladimír Vaniček, zpěv, Martin Románek, bicí. V následujících letech se obsazení opět pozměnilo, skupina prodělala také časovou odmlku. V roce a v posledních letech hrají v tomto složení: Pavel Zavadil, kytara, Aleš Venglář, bass, Jiří Potáč, kytara, Pavel Zdráhala, zpěv, Zbyněk Faltýnek, kytara, Jaroslav Kadlec, bicí.¹³

S kapelou Kanon úzce souvisí formace **Crocus (Krokus)**. Jejich vznik datujeme do první poloviny sedmdesátých let. Iničiátory celého hudebního projektu byli Zdeněk Skýpala, kytara, Aleš Pupík, bass a Jaroslav Bartoň, kytara. Bartoň časem přešel k Extremum osculum. Časem se sestava kapely ustálila na šesti hráčích, k Pupíkovi přibyli ještě – Pavel Zavadil, kytara, Dalibor Machačík, bicí, Milan Malina, kytara, Petr Randula, klávesy, Dušan Slezák, zpěv.

Kapela hrála převážně převzaté věci hardrockového typu (Deep Purple, Led Zeppelin) a prezentovali se svými výkony na místních zábavách. Popularitu měli značnou, v roce 1978, kdy byli nuceni na čas formaci rozpustit, neboť mnozí narukovali na vojnu, setkalo se jejich poslední vystoupení s mimořádným zájmem publika. Po návratu z vojenské služby se někteří členové znovu scházejí a vzniká tak základ pro formaci CANON.

Formace, která hrála jen krátce, ale přesto se stala jednou z nejpoblárnějších na Valašsku, a to hlavně díky vlastní originální tvorbě, se nazývá **Radegast**¹⁴. Skupina hrála většinou v triovém obsazení – Zdeněk Skýpala, bicí, Vlasta Redl, kytara, ale i další nástroje (foukací harmonika, klávesy) a Jaromír Palát, baskytara. Fakt, že kapela prošla povinnými přehrávkami a bylo jí umožněno vystupovat veřejně, zajisté způsobila kromě dobrého rozpoložení komise i její originalita. Redl již tehdy projevoval silný zájem o lidovou píseň a její upravené verze kapele dodával. Folklór byl režimem prosazován, proto i v upravené, rockové podobě byl trpěn. Radegastům se bohužel podařilo udržet na scéně pouze dva roky, v roce 1979 byla totiž kapela na žádost střední školy, kterou navštěvoval Redl, zrušena. Důvodem byly jeho špatné studijní výsledky.

¹³ Dostupné z < <http://kanon-rock.wz.cz> [cit. 25. 3.2009]

¹⁴ Nezaměňovat s havířskou punková skupinou Radegast, která vznikla v osmdesátých letech na popud Milana Jonšta.

V polovině sedmdesátých let (1974 – 1977) působilo na meziříčské scéně originální trio **My jsme**. Jejich obsazení bylo na tu dobu nezvyklé – Láďa Pelc, zpěv, akustická kytara, Pavel Nachtmann, zpěv, akustická kytara, Lubomír Vrátník, violoncello. Vrátníkům nezaměnitelný projev a hudební nadání vetknulo formaci neotřelý spíše folkový než rockový sound.

Z dalších kapel je nutné jmenovat **The Lions**, jejichž základ tvořili bratři Vašíčkové (Jiří, kytara, zpěv, Vlastimil, bicí) a Stanislav Honzák, bass, a jež přešli později do skupiny s názvem **PULS**¹⁵. Dále v této době vznikla také kapela **HAROM**¹⁶, **Delirium Tremes**, **Aragonit** (opět „Vašíčkovská“ sekce) či **Karamel**.

¹⁵ „PULS“ bylo ve Valašském Meziříčí hned několik variant. Migrovali v nich muzikanti místní scény (od Vašíčků, přes Dorotíka, Pončíka až k Machačíkovi)

¹⁶ Kapela HAROM je zpracována v samostatné kapitole.